

ДЕЯКІ ВАДИ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ЯК ФАКТОР ЕКОЛОГІЧНОГО РИЗИКУ НА ЧЕРКАЩИНІ

(на прикладі Христинівського району)

**А. Ю.МЕДЗЯНОВСЬКА, студ. V курсу факультету
плодоовочівництва, екології та захисту рослин
Науковий керівник: проф. ПОЛОВКА С. Г.**

Важливе місце в економічному та соціальному розвитку Черкаської області відводиться сфері оздоровлення, різному виду туризму та відпочинку. Багаті природні ресурси, значний історико-культурний потенціал, високий рівень розвитку інфраструктури туризму створюють можливості для всебічного задоволення пізнавальних і рекреаційних потреб туристів, як з України так і ближнього та дальнього зарубіжжя. Унікальне поєднання сучасності і минулого, реальності і легенди давнини створюють численні історико-культурні пам'ятки на тлі чарівної природи, яка вабить до себе в першу чергу пересічного українця, а саме корінних жителів міст, особливо великих.

До послуг туристів на Черкащині функціонує 39 державних музеїв, 7 історико-культурних та 1 історико-архітектурний заповідник, які знайомлять із видатними пам'ятками історії, культури та природи краю. В області нараховується близько 100 садиб сільського зеленого туризму, але цього не досить, що забезпечити пересічних українців повноцінним відпочинком на селі.

Завдяки географічному положенню, сприятливим природним умовам, багатому історичному минулому екотуризм в Черкаській області має тенденцію до динамічного розвитку.

Для тих, хто звик до активного екологічного туризму, природні особливості Черкаської області сприятимуть чудовому відпочинку та оздоровленню, адже тут багато водних ресурсів, лісів, чудові краєвиди, лікувальний клімат. Територією Черкащини протікає 1037 річок, узбережжя яких майже повсюдно використовуються для відпочинку. Самі ж водні артерії застосовуються для рибальства, судноплавства, водного туризму. Велика кількість водосховищ і ставків має не лише господарське, а й рекреаційне значення. Не є виключенням і Христинівський район Черкаської області.

Зазначимо, що Христинівщина – цікавий край, чарівний і таємничий своїми козацькими скарбами, дивними легендами і природними умовами та сільською місцевістю, де можна добре відпочити і отримати енергії на цілий рік. Нами у попередній науковій праці (студентська конференція, яка була присвячена 170-річчю відкриття Головного училища садівництва, професора Олександра Давидовича Нордмана (сільськогосподарські і технічні науки) 21 – 22 березня 2013 року (м. Умань, УНУС) було запропоновано низку найбільш перспективних сіл Христинівського району області, а саме: села Івангород, Мала Севастянівка, Верхнячка, Багачівка та Синиця. Тут екотурист не тільки оздоровиться, а й збагатися в історико-культурному відношенні. Якщо ми спрогнозуємо, що Христинівщина стане екотуристичною Меккою на Черкащині, то слід і передбачити не тільки позитивні моменти екологічного туризму, але і негативні. На останніх ми сконцентруємо більше увагу читача.

Збільшення кількості екотуристів на території Черкаської області, нажалть тягне за собою зростання негативного впливу на навколишнє природне середовище. Необґрунтовано високі рекреаційні навантаження, які є однією з форм прояву антропогенізації природного середовища, що спричинить рекреаційну дигресію, негативно позначаються на природних ландшафтних комплексах, які нині поки, що перебувають у природній рівновазі.

Основними негативними факторами нерегульованої рекреаційної діяльності під час розбудови напрямку розвитку екологічного (сільського або зеленого) туризму в сільській місцевості Христинівського району є витоштування, збір рослин, випалювання (в місцях розведення вогнищ), механічне пошкодження деревостану, забруднення окремих ділянок лісів, паркових зон, зростання транспортного навантаження, різнорідне забруднення водних об'єктів тощо. Так, збільшення рекреаційних навантажень на деревостани в лісових ландшафтних комплексах зумовлює зменшення їх росту, повноти і запасу, спричинює посилення процесів саморозрідження дерев.

Тому в процесі досліджень рекреаційних навантажень під час сезону екологічного (сільського або зеленого) туризму, необхідно враховувати неоднакову стійкість ландшафтних комплексів та їх компонентів до антропогенного впливу впродовж року, а також добову ритміку використання даної рекреаційної території.

У теперішній час актуальним і необхідним стає режим обмеженого та збалансованого рекреаційного природокористування, організованого на принципах безперервності і не виснажливості природного середовища під час сезону еколотуризму.

Для забезпечення ефективного використання, відновлення туристичних природних ресурсів територій природно-заповідного фонду вводиться особливий режим охорони, який визначається допустимим рівнем антропогенного навантаження, проводиться зонування території, що виділяє зони, дозволені для відвідування екологічним туристом.

Одним із шляхів вирішення проблеми негативного впливу екотуризму на природні комплекси є застосування «м'якого туризму», який включає в себе:

- сумісність із природою;
- сумісність із здоров'ям;
- сумісність із історико-культурною спадщиною;
- соціальну сумісність;
- економічну сумісність;
- фізичну сумісність.

Тільки екологічний туризм, організований належним чином, спроможний дати можливість населенню не тільки користуватися унікальними природними об'єктами, а й зберегти їх для прийдешніх поколінь, які будуть нам щиро вдячні за збережену природу.

Викладене дає підставу зробити узагальнюючий висновок, що при всі нинішні вади розвитку екологічного туризму в Христинівському районі потрібно на рівні районної ради і місцевих сільських рад розробити спільну програму, яка б регулювала і регламентувала розвиток екотуризму в регіоні.